kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Arbeitsgericht Rheine ved kendelse af 15. maj 1972, for ret:

Det forbud mod forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, der knæsættes i traktatens artikel 48 og i artikel 7 i Rådets forordning nr. 1612/68, omfatter også den særlige beskyttelse, navnlig mod afskedigelse, som i en medlemsstats lovgivning ud fra sociale hensyn måtte være tillagt særlige grupper af arbejdstagere.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. december 1972.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT KARL ROEMER FREMSAT DEN 28. NOVEMBER 1972

Høje Ret.

Sagsøgeren i den nationale sag, som har ført til den præjudicielle forelæggelse, der skal behandles i dag, er nederlænder og har bopæl i Nederlandene. Han var beskæftiget ca. 20 km fra sin bopæl som metalarbejder hos sagsøgte i hovedsagen, firma M. Rosskamp, der udøver sin virksomhed i Forbundsrepublikken Tyskland, og måtte derfor anses for grænsearbejder i henhold til Fællesskabets socialret. Den 26. februar blev han udsat for en arbejdsulykke, der nedsatte hans arbejdsdygtighed med 60 %. Fra den 25. oktober 1971 har han af denne grund oppebåret en ulykkesforsikringsrente fra den tyske lovpligtige ulykkesforsikring. Ved skrivelse af 19. november 1971 opsagde firma Rosskamp arbejdsforholdet med virkning fra 3. december 1971 under henvisning til, at det på grund af vigtige terminskontrakter var tvunget til at finde en afløser for Marsman.

Herom anlagde Marsman sag ved den kompetente tyske arbejdsret. Han lod ved en skrivelse gennem sin fagforening forstå, at det var hans opfattelse, at han var omfattet af den særlige opsigelsesbeskyttelse i den tyske Schwerbeschädigtengesetz af 16. juni 1953, dvs. at han i medfør af denne lovs § 14 kun kunne afskediges med samtykke fra hovedsocialkontoret. Da et sådant samtykke ikke forelå, var opsigelsen efter hans mening uden retsvirkning. — Herimod påberåbte sagsøgte sig, i overensstemmelse med en skrivelse fra Arbeitsamt Coesfeld af 10. september 1972, § 1 i den nævnte Schwerbeschädigtengesetz, hvorefter ikketyskere, selv om de har opnået status som svætrt handicappede efter en arbejdsulykke og krav på en ydelse fra den lovpligtige ulykkesforsikring, ikke er omfattet af de særlige opsigelsesregler, når de — som det forholder sig i sagsøgerens tilfælde — ikke er bosat på forbundsområdet eller i Vestberlin.

Da den arbejdsret, som fik sagen forelagt, imidlertid var i tvivl om, hvorvidt den anførte bestemmelse i Schwerbeschädigtengesetz var forenelig med EØF-traktatens artikel 48 og artikel 7 i den på grundlag af EØF-traktatens artikel 49 udstedte forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467; org. ref. ABl. L 257 af 19. oktober 1968), udsatte den ved kendelse af 15. maj 1972 sagen og forelagde følgende retsspørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Skal EØF-traktatens artikel 48 og artikel 7 i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467; org. ref. ABl. L 257 af 19. oktober 1968) fortolkes således, at disse bestemmelser også berører den særlige opsigelsesbeskyttelse for visse persongrupper — her opsigelsesbeskyttelsen for svært handicappede i medfør af § 14 i Schwerbeschädigtengesetz af 16. juni 1953 (EGBL I, s. 389) — således at denne opsigelsesbeskyttelse i Forbundsrepublikken Tyskland også tilkommer sådanne statsborgere i EØF-medlemsstaterne, som på grund af en arbejdsulykke har fået nedsat erhvervsevnen med over 50 % og opnået hertil svarende rentekrav mod den tyske lovpligtige ulykkesforsikring, men som *ikke* har bopæl på Forbundsområdet eller i Vestberlin (§ 1, stk. 3 i Schwerbeschädigtengesetz)?«

Jeg vil nu undersøge, hvorledes det stillede spørgsmål skal besvares.

Herved befinder jeg mig i den bestemt ikke hyppigt forekommende behagelige situation, at alle sagens parter (sagsøgeren i hovedsagen, Forbundsrepublikken Tysklands regering, Den italienske Republiks regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskabet) foreslår den samme besvarelse, nemlig at også den særlige opsigelsesbeskyttelse i Schwerbeschädigtengesetz gribes af bestemmelserne i EØF-traktatens artikel 48 og i artikel 7 i forordning nr. 1612/68, hvorfor en forskelsbehandling af arbejdstagere fra andre medlemsstater er ulovlig på dette område.

At denne opfattelse faktisk uden forbehold må tiltrædes, kan efter min mening let påvises.

EØF-traktatens artikel 48 bestemmer som bekendt følgende:

»Arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet gennemføres senest ved overgangsperiodens udløb.

Den forudsætter afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår. . . .«

Allerede ifølge bestemmelsens ordlyd er det nærliggende at antage, at også opsigelsesbeskyttelsen uanset sin form gribes af udtrykket »for så vidt angår beskæftigelse . . . og øvrige arbejdsvilkår«. Dette bliver endnu tydeligere, såfremt man tilslutter sig den italienske regerings opfattelse, hvorefter traktatens artikel 48 skal fortolkes *udvidende*. At den faktisk er berettiget, gælder i hvert fald efter afsigelsen af dommen i sag 15/69 (Sml. 1969, s. 93). Heri konstateres det nemlig, at bestemmelsen (artikel 48) »begrænses kun af de i stk. 3 in fine opregnede forhold med hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed«. Desuden fremhæves det, at »Fællesskabets socialret hviler på grundsætningen om, at enhver medlemsstats retsorden skal sikre de på statens område beskæftigede statsborgere fra andre medlemsstater *alle* de retlige fordele, som den indrømmer egne statsborgere«. Såfremt der herefter endnu måtte bestå tvivl om rigtigheden af den antagne fortolkning, udryddes den endeligt ved den konkretiserende be-

stemmelse i artikel 7 i forordning nr. 1612. Det hedder nemlig heri: »En arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, må ikke på grund af sin nationalitet behandles anderledes på de øvrige medlemsstaters område end indenlandske arbejdstagere med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, navnlig for så vidt angår aflønning, *afskedigelse* og, i tilfælde af arbejdsløshed, genoptagelse af beskæftigelse i faget eller genansættelse . . . Arbejdstageren nyder samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere.« Her henvises der altså udtrykkeligt til *retsreglerne om afskedigelse.* Desuden har henvisningen generel karakter, således at der med sikkerhed ikke er anledning til kun at tænke på de normale opsigelsesregler og antage, at den særlige opsigelsesbeskyttelse ikke er omfattet af denne bestemmelse.

Da det endvidere står fast, at den særlige opsigelsesbeskyttelse i Schwerbeschädigtengesetz gælder for *tyske* arbejdstagere uanset deres bopæl, er et bopælskrav som det, der er fastsat i Schwerbeschädigtengesetz for arbejdstagere fra andre medlemsstater, faktisk ensbetydende med en forskelsbehandling i de nævnte fællesskabsreglers forstand.

Det er herefter, hvad forbundsregeringen selv har indrømmet, udelukket at anvende den af den forelæggende ret nævnte bestemmelse i Schwerbeschädigtengesetz (som i øvrigt er fra 1953 og derfor endnu ikke har kunnet opfylde fællesskabsrettens krav) under hensyn til den umiddelbart gældende fællesskabsrets forrang. For så vidt skal der i øvrigt nu — det hørte vi ligeledes under sagen — også efter en beslutning i forbundskabinettet om en ændring af Schwerbeschädigtengesetz foretages en formel berigtigelse af den tyske retstilstand og hermed drages omsorg for, at de fællesskabsretlige grundsætninger slår igennem uden vanskeligheder ved den fremtidige anvendelse af Schwerbeschädigtengesetz.

Sammenfattende kan der herefter svares som følger på spørgsmålet fra Arbeitsgericht Rheine:

Den ligebehandlingsgrundsætning, der knæsættes i EØF-traktatens artikel 48 og artikel 7 i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 til fordel for medlemsstaternes statsborgere, gælder også bestemmelser, som ifølge national ret ud fra sociale hensyn gør det vanskeligere at afskedige en arbejdstager, der som følge af en arbejdsulykke har fået nedsat erhvervsevnen.